

Region Halland

Handledningsmodell

**verksamhetsförlagd utbildning
på grund- och avancerad nivå**

En samverkan mellan Högskolan i Halmstad och Region Halland

Färdigställd 2002
Reviderad 2006 och 2011
Dec. 2012,
Febr.2015

Inledning

I Högskoleförordningens examensordning, anges på vilken nivå en viss examen ska avläggas samt vilka krav som ska uppfyllas (SFS 2010:544). Här beskrivs varje examen utifrån områdena Kunskap och förståelse, Färdighet och förmåga, Värderingsförmåga och förhållningssätt.

Dagens högskoleutbildning är organiserad enligt Bologna-processen som genomfördes 2007. I denna indelas akademiska utbildningar i grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Sjuksköterskeutbildning på grundnivå omfattar 180 högskolepoäng (hp) och specialistsjuksköterskeutbildning och specialiseringsutbildning för sjuksköterskor på avancerad nivå, ytterligare 60-90 hp.

Den verksamhetsförlagda utbildningen för sjuksköterskestudenter på grund- och avancerad nivå ska uppfylla samma krav som den teoretiska utbildningen när det gäller ämnestydighet, lärarkompetens, arbetsformer, litteratur och examination. Detta kräver en systematiskt upparbetad organisation. I samverkan mellan Högskolan i Halmstad (HH) och Region Halland (RH) introduceradesHandledningsmodellen (HLM) 2002 med syfte att säkerställa den akademiska nivån på den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Ett avtal mellan RH och HH avseende VFU 2014 ligger till grund för handledningsmodellen.

Utbildning på *grundnivå* ska enligt Högskolelagen, 1 kap § 8 utveckla studenternas:

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet

Inom det område som utbildningen avser ska studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå
- följa kunskapsutvecklingen
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området (SFS 2009:1037)

Utbildning på *avancerad* nivå ska enligt Högskolelagen, kap 1 § 9 väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå eller motsvarande kunskaper. Utbildning på avancerad nivå ska innebära fördjupning av kunskaper, färdigheter och förmågor i förhållande till utbildning på grundnivå och ska, utöver vad som gäller utbildning på grundnivå:

- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer
- utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet och för forsknings- och utvecklingsarbete (SFS 2006:173)

Innehållet i respektive examensordning styr HH:s lokala utbildningsplaner och kursplaner för respektive utbildning, vilka kan sökas via HH:s hemsida.

I sjuksköterskornas utbildning på grund- och avancerad nivå bör de olika läromomenten sammanflätas, så att en tydlig progression av ämnen och kärnkompetenser kan urskiljas.

En hög kvalitet i VFU förutsätter även att det bedrivs omvårdnadsforskning och/eller utvecklingsarbeten vid de enheter inom sluten och öppen vård där studenterna bedriver sin utbildning. HH:s definition av omvårdnad finns på hemsidan: <http://www.hh.se>, sjuksköterskeprogrammet.

HLM 2015 ska gälla och implementeras inom RH:s hälso- och sjukvård.

MÅL

- Utveckla forskningsanknytningen inom VFU genom att ge studenterna möjlighet att involveras i aktuella projekt och forskning vid lärosätet och i verksamheten
- Inventera handledarkompetensen 1 g/år
- Mäta, utvärdera och återkoppla kvalitetsindikatorer för VFU, 1 g/termin och öka svarsfrekvensen
- Öka andelen huvudhandledare och handledare med adekvat akademisk utbildning enligt HLM

Uppdragsbeskrivningar

Huvudhandledare RH

Huvudhandledaren har inom sin verksamhet till uppgift att bevaka att handledningsmodellen följs i VFU. Huvudhandledaren ska ha kunskap om utbildningsplan, kursplan och studiehandledning, samt mål för VFU. Huvudhandledaruppdraget innebär avsatt administrativ tid, motsvarande åtta timmar per vecka under terminstid, samt två veckor före terminsstart och en vecka efter terminsavslutning.

Kvalifikationer

- Leg. sjuksköterska
- Magisterexamen i omvårdnad, alternativt en dokumenterad plan för hur denna utbildning ska påbörjas inom en tvåårsperiod (i samråd med avdelningschef/verksamhetschef och klinisk lektor)
- För uppdraget huvudhandledare inom specialistsjukvård/specialisering krävs specialistsjuksköterskeexamen alternativt specialiseringsutbildning.
- Studenthandledning 7,5 hp
- Handledarerfarenhet om minst två år

Uppdrag

- Ansvara i samråd med avdelningschef/verksamhetschef för att handledare utses
- Ansvara för att schema tilldelas studenten senast 14 dagar innan aktuell VFU-start
- Ansvara för studentens introduktion till enheten
- Medverka till att utveckla en lärande miljö med vetenskaplig förankring inom verksamheterna
- Ansvara för att aktuell information om VFU ges till handledare
- Ansvara för den pedagogiska miljön och kontinuerlig utveckling av handledning på avd. med stöd av komb. tjänst lärare
- Ansvara tillsammans med handledaren för att målsättnings-, mitt- och slutbedömningsamtal genomförs
- Ansvara för att bedömningsunderlag finns och att information förs vidare till universitetsadjunkt/lektor och avdelningschef om risk för icke måluppfyllelse föreligger inför mittbedömning
- Närvara och aktivt delta i huvudhandledarträffar
- Medverka och ge bedömningsunderlag vid kliniska examinationer
- Ansvara för att strukturerad reflektion regelbundet genomförs med studenten
- Ansvara för att studenten i samband med slutbedömning erbjuds och ges möjlighet att göra en utvärdering av VFU, direkt i dator på VFU platsen
- Ansvara för att pedagogiska incidenter i handledningssituationer blir delgivna/skrivna eller i samarbete med klinisk lektor RH, och/eller kombinationstjänst lärare, samt delge avdelningschef
- Medverka i sjuksköterskeprogrammets programråd

Handledare RH

Handledaren har till uppgift att utifrån kursens och studentens individuella mål ge förutsättningar att uppnå målen för VFU. Handledaren har det formella ansvaret för patienten/vårdtagaren och avgör om studenten har kunskap att utföra vårdrelaterade handlingar. Handledaren ska ha kunskap om utbildningsplan, kursplan och studiehandledning, inklusive målen för VFU och vara insatt i sitt uppdrag enligt HLM.

Kvalifikationer

- Leg. sjuksköterska
- Kandidatexamen i omvårdnad, alternativt en dokumenterad plan för hur denna utbildning ska påbörjas inom en tvåårsperiod (i samråd med avdelningschef/ verksamhetschef och klinisk lektor). Magisterexamen i omvårdnad för handledning avancerad nivå
- Studenthandledning 7,5 hp
- Yrkeserfarenhet som sjuksköterska i minst ett år för handledning av sjuksköterskestudenter.
- För uppdraget handledare inom specialistsjukvård/specialisering krävs specialistsjuksköterskeexamen alternativt specialiseringsutbildning

Uppdrag

- Handleda en eller flera studenter i VFU
- Ansvara för att söka och inhämta aktuell information om VFU
- Ansvara för att planera, vägleda, stödja och skapa lärotillfällen för studenter i olika vårdssituationer, i syfte att uppnå målen för VFU i den aktuella kursen
- Ansvara för att tid avsätts för strukturerad reflektion tillsammans med en eller flera studenter
- Ansvara för att dagliga kliniska resonemang genomförs med en eller flera studenter
- Tillsammans med huvudhandledaren ansvara för att målsättningsamtal genomförs under första VFU-veckan
- Tillsammans med huvudhandledaren ansvara för att mitt- och slutbedömning genomförs
- Ansvara för att bedömningsunderlag finns och att information förs vidare till huvudhandledare om risk för icke måluppfyllelse föreligger inför mittbedömning
- Ansvara för att studenten ges möjlighet att tillämpa praktiska moment utifrån checklista för omvårdnadsmoment
- Medverka i kliniska examinationer tillsammans med studenter och universitetsadjunkt/lektor
- Använda aktuella forskningsresultat i den dagliga handledningen
- Ge underlag för bedömning av studenter enligt gällande formulär i samverkan med huvudhandledare
- Ansvara för att pedagogiska incidenter i handledningssituationer diskuteras/rapporteras till huvudhandledare

Avdelningschefer/verksamhetschefer RH

Uppdrag

- Vara insatt i vad huvudhandledare/handledaruppdraget innebär enligt HLM och VFU avtal mellan HH och RH
- Utse huvudhandledare och i samråd med dessa utse handledare enligt gällande kriterier
- Ansvara för att adekvat kompetens finns/alternativt upprätta en dokumenterad plan för hur adekvat utbildning ska påbörjas inom en tvåårsperiod samt motivera huvudhandledare/handledare att genomgå akademisk kompetenshöjande utbildning
- Ansvara för att förutsättningar ges, samt ge stöd till huvudhandledare och handledare att utföra handledningsuppdraget
- Ansvara för att informera studierektor RH vid organisationsförändringar som berör VFU
- Tillsammans med studierektor RH/klinisk lektor, ansvara för tillsättning av ny huvudhandledare
- Ansvara för att stödja huvudhandledare i att utveckla den pedagogiska miljön inom avdelningen

Studierektor HH

Kvalifikationer

- Leg. sjuksköterska med magisterexamen, pedagogisk erfarenhet och formell pedagogisk utbildning

Uppdrag

- Inneha kunskaper om vilka krav som ställs på VFU utifrån utbildningens innehåll, nivå, inriktning
- Övergripande ansvara för att beställningsuppdraget av VFU-platser utförs enligt avtal
- Ansvara för att information och förändringar om VFU i sjuksköterske- och specialistsjuksköterskeutbildningar ges till studierektor/klinisk lektor RH
- Ansvara för att information vid underkännande av student snarast ges vidare till studierektor RH
- Ansvara för frågor och beslut i/ vid kvalitetsråd för VFU mellan HH och RH och att delge beslut i kvalitetsråd till HH
- Ansvara för sammankallande av sjuksköterskeprogrammets programråd

Studierektor RH

Kvalifikationer

- Leg. sjuksköterska med magisterexamen, pedagogisk erfarenhet och formell pedagogisk utbildning

Uppdrag

- Inneha kunskaper om vilka krav som ställs på VFU utifrån utbildningens innehåll, nivå och inriktning
- Inneha det övergripande ansvaret för att beställningsuppdraget utförs och att VFU-platser tillhandahålls enligt avtal
- Ansvara för frågor och beslut i/vid kvalitetsråd för VFU mellan HH och RH
- Ansvara tillsammans med klinisk lektor RH för utvärdering av VFU och att dessa resultat återkopplas till berörda enheter och kvalitetsråd
- Medverka i sjuksköterskeprogrammets programråd
- Aktivt medverka i huvudhandledarträffar
- Utgöra ett stöd till huvudhandledare, kombinationstjänst lärare och sjuksköterska med uppgift att stödja utveckling av VFU
- Rådgörande stöd till avd. chefer/verksamhetschefer vid tillsättning av huvudhandledare
- Samverka med studierektor HH och kombinationstjänst lärare som stöd för personal/student vid underkännande
- Samverka med huvudhandledare och komb. tjänst lärare vid rapportering och skrivning av pedagogiska incidenter i handledningssituationer

Kombinationstjänst lärare

Uppdraget regleras i avtal mellan HH och RH och ingår i HLM för sjuksköterskeprogrammet/specialistsjuksköterskeutbildningen

Kvalifikationer

- Leg sjuksköterska med magisterexamen
- Anställning som universitetsadjunkt vid HH

Uppdrag

- Ansvara för, utveckla och planera samt genomföra huvudhandledarträffar i samråd med studierektor och klinisk lektor RH
- I samverkan med studierektor och kliniska lektorer främja och bidra till att huvudhandledare utvecklar mål och innehåll i sin funktion
- Ge stöd till huvudhandledare i den pedagogiska processen
- Ansvara för tillämpning och uppföljning av portfolio
- Ansvara för information till huvudhandledare avseende sjuksköterskeprogrammets innehåll
- Ge stöd till huvudhandledare och handledare vid underkännande av student
- Tillsammans med kliniska lektorer planera och genomföra utbildningsdagar för huvudhandledare
- Medverka i sjuksköterskeprogrammets programråd
- Adjungerad till kvalitetsråd för VFU mellan HH och RH
- Samverka med studierektor HH och Universitetsadjunkt/lektor vid underkännande av student, samt även med studierektor RH
- Ansvara för att tillsammans med huvudhandledare skriva rapport gällande pedagogiska incidenter i handledningssituationer

Kombinationstjänst sjuksköterska

Uppdraget regleras i avtal mellan HH och RH och ingår i HLM för sjuksköterskeprogrammet/specialistsjuksköterskeutbildningen. Uppdraget syftar till att utifrån sin kliniska kompetens vara en resurs i sjuksköterskeutbildningen och verksamheten. Personen ska ingå i lärararbetslag inom sjuksköterskeprogrammet och i lärarlag inom RH.

Kvalifikationer

- Leg. sjuksköterska med magisterexamen
- Studenthandledning 7,5 hp
- Huvudhandledarerfarenhet 1 år är meriterande

Uppdrag

- Att utifrån klinisk kompetens vara en resurs för studenterna i sjuksköterskeutbildningen
- Medverka som resurs i utveckling, undervisning och av omvårdnadstekniska moment vid HH och RH
- Medverka i programråd vid HH
- Utveckling av KTC vid HH
- Ge stöd till huvudhandledare i den pedagogiska processen och utveckling av omvårdnadstekniska moment
- Aktivt delta i huvudhandledarträffar samt utbildningsdagar

Universitetsadjunkt/lektor HH

Uppdraget utförs inom ordinarie tjänst. Universitetsadjunkt/lektor har kurs- och examinationsansvar för den kurs som vederbörande är utsedd till

Kvalifikationer

- Leg. sjuksköterska med magisterexamen/doktorexamen, pedagogisk erfarenhet och högskolepedagogisk utbildning

Uppdrag

- Ansvara för slutbedömning av studenten i VFU
- Tillsammans med huvudhandledare ansvara för att mitt- och bedömningssamtal genomförs
- Tillsammans med studenter, handledare och huvudhandledare ansvara för och medverka i kliniska seminarier
- Ansvara för tillämpning och uppföljning av portfolio
- Ansvara för kliniska examinationer
- Stimulera studenterna till ett evidensbaserat förhållningssätt under VFU
- Ansvara för att information snarast ges till studierektor HH och kombinationstjänst lärare vid underkännande av student
- Samverka med klinisk lektor och/eller komb. tjänst lärare vid rapportering av pedagogiska incidenter i handledningssituationer

Klinisk lektor HH

Tre kliniska lektorat med adjungering till RH, regleras enligt avtal mellan HH och RH.

Kvalifikationer

- Leg. sjuksköterska med doktorsexamen och formell pedagogisk kompetens

Uppdrag

- Verka för att högskolelagens mål för såväl grund- som avancerad nivå uppnås i VFU.
- Ha kännedom om kursplaner, studiehandledning gällande VFU utifrån HLM, avtal och kvalitetsindikatorer
- Ansvara för frågor och beslut i/vid kvalitetsråd för VFU mellan HH och RH och att delge beslut i kvalitetsråd till HH
- Information mellan HH och RH
- Ansvara för revidering av HLM, och framtagning av kvalitetsindikatorer, samt utvärdering och åtgärder av dessa tillsammans med studierektorer HH och RH samt kliniska lektorer RH
- Ansvara för att utveckla, utvärdera och forskningsanknyta VFU
- Tillsammans med kombinationstjänst lärare och kliniska lektorer RH planera och genomföra utbildningsdagar för huvudhandledare
- Initiera och stimulera sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor till patientnära och pedagogisk forskning och utveckling
- Leda forsknings- och utvecklingsprojekt
- Ansvara för processen gällande pedagogisk incidenter

Klinisk lektor, RH

Tre kliniska lektorat med adjungering till HH, regleras enligt avtal mellan HH och RH.

Kvalifikationer

- Leg. sjuksköterska med doktorsexamen och formell pedagogisk kompetens

Uppdrag

- Övergripande ansvara för VFU ur ett förvaltningsperspektiv i RH för såväl grund- som avancerad sjuksköterskeutbildning
- Ansvara för utveckling, genomförande och utvärdering av VFU
- Ansvara för frågor och beslut i/ vid kvalitetsråd mellan HH och RH och att delge beslut i kvalitetsråd till förvaltningarna inom RH
- Tillsammans med studierektorer HH och RH samt kliniska lektorer på HH ansvara för revidering av HLM och framtagning av kvalitetsindikatorer för VFU samt utvärdering och åtgärder av dessa

- Tillsammans med kombinationstjänst lärare och kliniska lektorer HH planera och genomföra utbildningsdagar för huvudhandledare
- Verka för att utveckla och forsningsanknyta VFU
- Initiera och stimulera sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor till patientnära och pedagogisk forskning och utveckling
- Leda forsknings- och utvecklingsprojekt
- Aktivt delta i huvudhandledarmöte
- Ansvara för processen gällande pedagogisk incidenter

Samverkan

Samverkan ska ske utifrån VFU avtal och HLM

Samverkan ska ske mellan Högskolan Halmstad och Region Halland genom samarbete och dialog mellan de olika uppdragen i Handledningsmodellen för att utveckla kvalitén inom VFU och den pedagogiska miljön inom de olika verksamheterna RH

- Kvalitetsindikatorer enl. VFU avtal ska följas upp både av HH och RH
- Nätverksgrupp för HLM träffas en gång per år för att diskutera förslag för utveckling av HLM

Styrgrupp och nätverksgrupp, HLM 2014

Styrgrupp för revidering av handledningsmodellen

Aneth Granberg-Axell, klinisk lektor, FoUU, RH
Kerstin Wickström Ene, klinisk lektor, FoUU, RH
Patrik Dahlgvist Jönsson, klinisk lektor, FoUU, RH
Kristina Ziegert, klinisk lektor, HH
Jeanette Källstrand Eriksson, klinisk lektor, HH
Ing- Marie Karlsson, studierektor, klinisk lektor, HH
Kristina Rosen, studierektor, FoUU, RH
Annika Jensen, studierektor, HH
Märta Nilsson, kombinationstjänst lärare, HH/RH
Annika Wing-Hörnfolk, kombinationstjänst lärare, HH/ RH

Nätverksgrupp för genomläsning och konstruktiva synpunkter har bestått av:

Annelie Malmberg, kombinationstjänst sjuksköterska, HH/RH
Eva Persson, universitetsadjunkt, HH
Susanne Arvidsson, universitetslektor, HH
Anette Sjödin Palmqvist, vårdutvecklare, PSH, RH
Martin Fransson, huvudhandledare PSH, RH
Magnus Bjärbo, huvudhandledare, AMD, RH
Susanne Uhrberg, huvudhandledare, NSVH, RH
Hibaq Yussuf, kombinationstjänst sjuksköterska, HH/RH
Jörgen Öjervall, kombinationstjänst lärare, HH/RH
Marcus Jansson huvudhandledare, HSH, RH
Gun-Liz Bengtsson, avd-chef, avd. 72, HSH, RH
Pia Karlsson, avd- chef, avd., 3B, HSV, RH

Referenser

SFS 2009:1037 *Lag om ändring i högskolelagen (1992:1434)*. Stockholm: Riksdagen.

SFS 2006:173 *Lag om ändring i högskolelagen (1992:1434)*. Stockholm: Riksdagen.

SFS 2010:544 *Förordning om ändring i högskoleförordningen (1993:100)*. Stockholm: Riksdagen.

